

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**У МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

28-29 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

м. Запоріжжя

УДК 614.253
С69

Редколегія:

Л.М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ, кандидат медичних наук, професор;

І.Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ, доктор філософських наук, професор;

Ю.В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ;

Д.П. Сенетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Н.В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Ю.О. Іріюглу – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ.

С-69 Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. – 312 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Мисюра С.С.</i> ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO».....	162
<i>Парченко М.В.</i> ГОЛОВНІ КАТАЛІЗАТОРИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРАЦІВНИКА В УМОВАХ ВІЙНИ.....	164
<i>Репетун А.К.</i> ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	165
<i>Рогова А.В.</i> ПРОБЛЕМА ТА ПРОФІЛАКТИКА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЛІКАРЯ.....	166
<i>Shundel T.O.</i> PROFESSIONAL BURNOUT SYNDROME OF HIGH SCHOOL TEACHERS AND MEANS OF ITS ELIMINATION.....	167
<i>Янішевський О.Л.</i> ЛЮБОВ ДО ПРОФЕСІЇ ЯК СПОСІБ ПОДОЛАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ.....	169
СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	
<i>Крючко Т.О., Литус С.І.</i> ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	171
<i>Марков Ю.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНТЕРНІВ-АНЕСТЕЗІОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	173
<i>Гайдай Н.В., Сюсюка В.Г., Дейніченко О.В., Любомирська К.С.</i> СУЧАСНІ ОСВІТНІ УМОВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З АНГЛОМОВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ.....	178
<i>Грищенко О.В.</i> НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ЯК СКЛАДОВА ЯКІСНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ МАЙБУТНІМИ ЛІКАРЯМИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	180
<i>Губка В.О., Вільданов С.Р., Гайдаржі Є.І., Головка М.Г., Охріменко Г.І., Вайло Ю.М. Проценко А.С., Гавриленко Б.С.</i> ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН ВІДЕОКОНФЕРЕЦІЇ ДЛЯ ІСПИТУ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ.....	181
<i>Дейнега В.А.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНІ ДОШКИ WHITEBOARD MICROSOFT TEAMS ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	182
<i>Звягіна Г.О., Потоцька О.І.</i> ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА У МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	183
<i>Князєва А.О., Кириченко М.М., Богомолова О.А., Колокот Н.Г., Рослік О.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АСПРАНТІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	188
<i>Крісанова Н.В., Іванченко Д.Г., Рудько Н.П.</i> ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	190
<i>Кандибей В.К.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЛІКАРЕМ-ВИКЛАДАЧЕМ В УМОВАХ ВІЙНИ, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	191

Через це ми запровадили на заняттях з української мови за професійним спрямуванням таке завдання, як підготовка кожним студентом усної доповіді за запропонованою медичною темою (у науковому чи науково-популярному стилі). Темі доповідей містяться в кінці кожного розділу посібника, вони пов'язані з навчальним матеріалом, але у процесі підготовки вимагають додаткового пошуку інформації, її аналітики і відбору для презентації. Усі вони є цікавими для майбутніх лікарів (наприклад, при вивченні теми «Травна система» ми пропонуємо такі теми доповідей: «Кишківник – другий мозок людини», «Обережно, дієти!» тощо), закріплюють навички роботи з науковою та науково-популярною літературою, підвищують рівень культури усного мовлення, тренують риторичні навички, готують студентів до подальшої серйозної наукової роботи, формують стійкі поняття здорового способу життя.

Крім навчального посібника з української мови за професійним спрямуванням, ми надаємо студентам перелік навчальної літератури, яку можна знайти в електронному варіанті, список додаткових літературних джерел (наприклад, академічний словник термінів «Хімія. Біологія. Медицина», літературу з культури мовлення (авт. О.Пономарів, О.Сербенська та інші), довідників із граматики української мови.

За роки дистанційного навчання через COVID-19 та російсько-українську війну ми пересвідчилися, що ретельно укладений навчальний посібник відіграє неабияку роль у педагогічному процесі. Це вірний помічник студента, коли є проблеми доступу до навчальної літератури, бо у ньому є все необхідне для вивчення дисципліни, про що неодноразово згадували самі учні. На наш погляд, було б корисним удосконалити подібну роботу для досягнення головного результату – якісного навчання майбутніх лікарів, яких вельми потребує Україна.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН ВІДЕОКОНФЕРЕЦІЇ ДЛЯ ІСПИТУ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ

*Губка Віктор Олександрович, професор,
Вільданов Сергій Ренатович, доцент,
Гайдаржі Євген Іванович, доцент,
Головко Микола Григорович, доцент,
Охріменко Георгій Іванович, асистент,
Вайло Юрій Миколайович, асистент,
Гавриленко Борис Сергійович, асистент,
Проценко Артем Сергійович, асистент,*

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Вступ. Враховуючи воєнний стан в Україні, освітній процес проводиться в дистанційній формі [1].

Основна частина. Використання Microsoft Teams надзвичайно розширило горизонти як навчального, так і педагогічного процесу. Microsoft Teams – центр командної роботи в сервісі Microsoft Office 365. Тут інтегровано користувачів, вміст та інструменти, необхідні команди для ефективної роботи та взаємодії. Для студентів завантажені електронні матеріали для підготовки. Окрім тестів «КРОК» на кафедрі госпітальної хірургії використовуються багаторівневі ситуаційні завдання. Такі задачі складаються з декількох тестових завдань. Перехід на наступний рівень можливий тільки після подолання попереднього. Як правило це логічна послідовність, що включає спочатку клінічну картину (скарги, анамнез та дані фізикального обстеження). Далі пропонується вибрати найбільш інформативний метод діагностики. На наступному етапі інтерпретуються діагностичні дані (наприклад томограма, сонограма та ін.). Наступний крок – діагноз. У кінці задачі пропонується призначити лікування. Завдання такого типу на наш погляд сприяють розвитку однієї з провідних якостей та досягнення основної мети навчання у медичному вищому навчальному закладі – формування клінічного мислення. Ми успішно екстраполювали досвід використання таких багатоступеневих завдань і в екзаменаційну сесію. Таким чином скоординовано та об'єктивно реалізуємо іспити з дотриманням безпекових вимог без потреби скупчення студентів у аудиторіях.

Головною ж перевагою Microsoft Teams є можливість інтерактивних відеоконференцій у режимі реального часу. Це дає можливість повноцінного усного опитування та розбору клінічних випадків з одночасною презентацією фото та відеоматеріалів.

Співробітники ректорату і деканату мають можливість в режимі реального часу підключитися до онлайн відеоіспиту. Для аналізу зберігається також відеозапис.

Висновки. Успішна педагогіка та ефективна освіта мають бути інтерактивними. Обговорення є однією з найефективніших форм навчального процесу і, вірогідно саме тому, залишається незмінною складовою освіти.

Список використаних джерел

Наказ МОН України від 07.03.2022 р. №235 «Про деякі питання організації роботи закладів фахової передвищої, вищої освіти на час воєнного стану»

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНІ ДОШКИ WHITEBOARD MICROSOFT TEAMS ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

*Дейнега Вікторія Анатоліївна
асистент, Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Продовжується війна в Україні. І це створює низку викликів для забезпечення нормального ходу навчального процесу. Питання дистанційної освіти залишається актуальним за таких умов. Звичайно є певні переваги дистанційного навчання під час війни:

- Безпека студентів: дистанційне навчання може забезпечити безпеку для студентів, особливо в умовах військових дій, коли може бути ризик для життя та здоров'я.
- Збереження навчального процесу: дистанційне навчання дозволяє уникнути перерв у навчанні, що є важливим для збереження освітнього процесу в умовах кризи.
- Гнучкість і доступність: цей формат навчання може бути гнучким і доступним для студентів, які можуть знаходитися в різних місцях чи в умовах обмеженого руху, навчатися асинхронно.
- Доступ до ресурсів: студенти можуть мати широкий доступ до електронних ресурсів, включаючи віртуальні бібліотеки, лекції та відео-матеріали, що полегшує їх навчання.
- Міжнародне спілкування: онлайн-формат дозволяє студентам взаємодіяти з однодумцями та викладачами з різних країн, обмінюючись досвідом та перспективами.
- Інноваційні технології: використання сучасних технологій, таких як віртуальні лабораторії та інтерактивні симулятори, може покращити якість навчання та підготовку студентів.

Але є й недоліки:

- Найголовніше: обмеженість оволодіння практичних навичок. В умовах війни може бути складно забезпечити студентам доступ до необхідної практичної підготовки та клінічної практики, які є важливими в медичній освіті і може ускладнити отримання практичних навичок, які є критичними для медичної освіти, особливо в клінічній практиці.
- Технічні труднощі: у воєнний період може виникати проблеми з доступом до технічних засобів та інтернету, що може ускладнювати дистанційне навчання. Не всі студенти можуть мати стабільний доступ до інтернету або відповідне технічне обладнання, що може стати перешкодою для навчання.
- Соціальна ізоляція: дистанційне навчання може призводити до відсутності особистого контакту та соціальної ізоляції, що важливо враховувати, особливо в умовах стресу та нестабільності. Брак особистої взаємодії може призвести до втрати соціальної взаємодії та спілкування між студентами та викладачами, особливо це стосується іноземних студентів.
- Труднощі в саморегуляції: необхідність самостійної саморегуляції може бути важкою для деяких студентів, особливо для тих, хто потребує більше структурованого навчання.

Враховуючи ці фактори, важливо знаходити баланс між дистанційним та традиційним навчанням, забезпечуючи студентам можливість отримати всебічну медичну освіту. Під час війни важливо збалансувати потреби у забезпеченні безпеки студентів та забезпеченні якісної медичної освіти, розглядаючи можливість дистанційного навчання та враховуючи його обмеження та переваги в конкретному контексті. Платформа MS Teams, з її багатьма додатками, надає такі можливості у викладанні клінічної дисципліни. Зокрема, спільна робота над клінічними дослідженнями за допомогою інтерактивної дошки Whiteboard може відкривати нові можливості для залучення студентів до активної участі на практичному занятті. Студенти можуть використовувати інтерактивну дошку для створення та презентації результатів клінічних досліджень. Вони можуть додавати графіки, таблиці, та ілюстрації, а також взаємодіяти з однодумцями під час обговорення, можуть вносити свої пропозиції, коментувати та підписуватися на зміни, а також всі студенти